

راهنمای حل

فصل ۲ فیزیک دوازدهم

رشته علوم تجربی

منطبق بر کتاب درسی

@Schoolphysics

گروه فیزیک استان گیلان

دینامیک و حرکت دایره ای

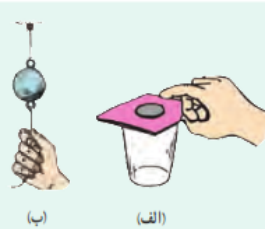
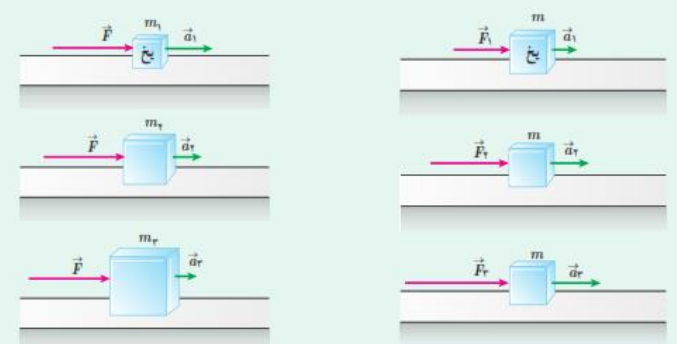
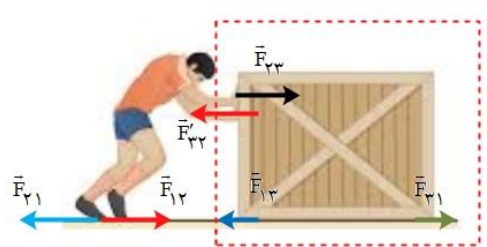

صفحه pdf	صفحه کتاب درسی	فعالیت / پرسش / تمرین / مسائل	
	۲۸	۱-۲ - قوانین حرکت نیوتون	
۱	۲۹	پرسش ۱-۲	۱
۱	۲۹	پرسش ۲-۲	۲
۲-۱	۲۹	فعالیت ۱-۲	۳
۲	۳۰	پرسش ۳-۲	۴
۲	۳۰	پرسش ۴-۲	۵
۲	۳۳	پرسش ۵-۲	۶
	۳۳	۲-۲ معرفی برخی از نیروهای خاص	
۳	۳۴	تمرین ۱-۲	۷
۳	۳۵	تمرین ۲-۲	۸
۳	۳۶	تمرین ۳-۲	۹
۴-۳	۳۷	پرسش ۶-۲	۱۰
۴	۳۸	پرسش ۷-۲	۱۱
۵	۳۹	تمرین ۴-۲	۱۲
۵	۳۹	آزمایش ۱-۲	۱۳
۶-۵	۴۰	فعالیت ۲-۲	۱۴
۶	۴۰	فعالیت ۳-۲	۱۵
۷-۶	۴۱	تمرین ۵-۲	۱۶
۷	۴۱	فعالیت ۴-۲	۱۷
۷	۴۳	تمرین ۶-۲	۱۸
۸	۵۰	پرسش و مسئله ها آخر فصل - ۱	۱۹
۹-۸	۵۰	پرسش و مسئله ها آخر فصل - ۲	۲۰
۹	۵۰	پرسش و مسئله ها آخر فصل - ۳	۲۱
۱۰	۵۰	پرسش و مسئله ها آخر فصل - ۴	۲۲
۱۱	۵۰	پرسش و مسئله ها آخر فصل - ۵	۲۳
۱۴-۱۳-۱۲-۱۱	۵۰	پرسش و مسئله ها آخر فصل - ۶	۲۴
۱۵	۵۰	پرسش و مسئله ها آخر فصل - ۷	۲۵
۱۶-۱۵	۵۱	پرسش و مسئله ها آخر فصل - ۸	۲۶
۱۷	۵۱	پرسش و مسئله ها آخر فصل - ۹	۲۷
۱۸-۱۷	۵۱	پرسش و مسئله ها آخر فصل - ۱۰	۲۸

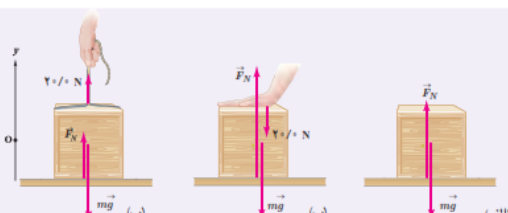
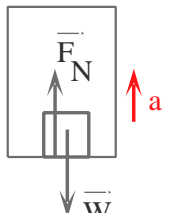
۱۸	۵۱	پرسش و مسئله ها آخر فصل- ۱۱	۲۹
۱۹	۵۱	پرسش و مسئله ها آخر فصل- ۱۲	۳۰
۲۰	۵۱	پرسش و مسئله ها آخر فصل- ۱۳	۳۱
۲۰	۵۲	پرسش و مسئله ها آخر فصل- ۱۴	۳۲
۲۰	۵۲	پرسش و مسئله ها آخر فصل- ۱۵	۳۳
	۴۴	۲-۳ نکانه و قانون دوم نیوتون	
۲۱	۴۵	تمرین ۲-۷	۳۴
۲۱	۵۲	پرسش و مسئله ها آخر فصل- ۱۶	۳۵
۲۱	۵۲	پرسش و مسئله ها آخر فصل- ۱۷	۳۶
	۴۶	۲-۵ نیروی گرانشی	
۲۳-۲۲	۴۷	فعالیت ۲-۵	۳۷
۲۳	۴۹	تمرین ۲-۸	۳۸
۲۴-۲۳	۴۹	تمرین ۲-۹	۳۹
۲۴	۵۲	پرسش و مسئله ها آخر فصل- ۱۸	۴۰
۲۴	۵۲	پرسش و مسئله ها آخر فصل- ۱۹	۴۱
۲۵	۵۲	پرسش و مسئله ها آخر فصل- ۲۰	۴۲
۲۵	۵۲	پرسش و مسئله ها آخر فصل- ۲۱	۴۳

کانال تلگرام گام به گام کل دروس
@DAVAAZDAHOM

کانال تلگرام گام به گام کل دروس
@DAVAAZDAHOM

<p>نیروی شناوری و نیروی وزن اثر یکدیگر را خنثی می کنند. نیروی پیشران و نیروی مقاومت اثر یکدیگر را خنثی می کنند.</p>	<p>پرسش ۱-۲</p> <p>در شکل روبه‌رو یک کشتی در حال حرکت را می‌بینید که نیروهای وارد بر آن متوازن‌اند. کدام نیروها اثر یکدیگر را خنثی کرده‌اند؟</p>
<p>خیر - بر طبق قانون اول نیوتن، وقتی برآیند نیروهای وارد بر جسم صفر باشد. جسم در حال حرکت با سرعت ثابت، حرکت خود را حفظ می کند.</p>	<p>پرسش ۲-۲</p> <p>در فیلمی علمی - تخیلی، موتور یک کشتی فضایی که در فضای تهی خارج از جو زمین و دور از هر سیاره و خورشید در حرکت است، از کار می‌افتد. در نتیجه حرکت کشتی فضایی کند می‌شود و می‌ایستد. آیا امکان وقوع چنین رویدادی وجود دارد؟ توضیح دهید.</p>
<p>گالیله در سال ۱۵۸۹ دستگاهی ساخت که ثابت می کرد که وقتی که دو جسم با اندازه و وزن های مختلف از یک ارتفاع رها می شوند، زمان رسیدن هر دو جسم به زمین یکسان است. این گفته با آنچه که انسان ها باور داشته اند و در آن زمان درس گرفته بودند، مغایرت داشت. ارسطو کسی بود که این نظریه را ارائه داده بود که اجسامی با وزن بیشتر سریع تر از اجسام سبک تر به زمین می‌رسند. گالیله برای اثبات حرف خود یک توپ ۴۵۳ گرمی و یک توپ ۴۵۳۰ گرمی را از بالای برج پیزا رها کرد. جمعیت کثیری از انسان ها وجود داشتند که آزمایش گالیله و در نتیجه رسیدن همزمان این دو جسم در یک زمان را به چشم خود دیدند و شهادت دادند. با این آزمایش نظریه قبلی ارسطو رد شد.</p> <p>نمونه هایی از آزمایش های ذهنی گالیله که بهتر است در این زمینه دانش آموزان تحقیق کنند.</p> <p>قانون آونگ گالیله - قاصد آسمان - نظریه خورشید محور و زمین محور - آزمایش گالیله و سطح شیبدار</p> 	<p>فعالیت ۱-۲</p> <p>درباره آزمایش ذهنی گالیله تحقیق کنید و به کلاس گزارش دهید.</p> <p>کانال تلگرام گام به گام کل دروس @DAVAAZDAHOM</p>

<p>الف) برطبق قانون اول نیوتن، جسم تمایل دارد وضعیت سکون خود را حفظ نماید. که با حرکت سریع مقوا، سکه به داخل لیوان می افتد.</p> <p>ب) هنگامی که به آرامی بکشیم، نیرو انتقال می یابد و نخ از قسمت بالای گوی جدا می گردد. در کشش سریع، لختی جرم گلوله سبب می شود که در بازه زمانی کوتاه فرصت انتقال ضربه به نخ بالایی وجود ندارد. در نتیجه نخ پایین پاره می شود.</p>	<p>پرسش ۲-۲</p> <p>الف) چرا حرکت سریع مقوا در شکل الف، سبب افتادن سکه در لیوان می شود؟</p> <p>ب) چرا در شکل ب، اگر به آرامی نیروی وارد بر گوی سنگین را زیاد کنیم نخ بالای گوی پاره می شود، اما اگر ناگهان نخ را بکشیم، نخ پایین آن پاره می شود؟</p>
<p>در سه شکل سمت راست:</p> <p>با ثابت ماندن اندازه جرم جسم و با افزایش نیرو، مقدار شتاب جسم افزایش می یابد.</p> <p>در شکل های سمت چپ:</p> <p>با ثابت ماندن اندازه نیرو و افزایش جرم جسم، مقدار شتاب جسم کاهش می یابد.</p>	<p>پرسش ۴-۲</p> <p>در شکل های زیر، قطعه یخ ها روی یک سطح افقی بدون اصطکاک قرار دارند. استنباط خود را از این شکل ها بیان کنید.</p>
 <p>سطح زمین [جسم (۱)] شخص [جسم (۲)] جعبه [جسم (۳)]</p> <p>نیروی $\vec{F}_{۲۳}$ برای جعبه، نیروی خارجی است</p> <p>$F_{۲۳} > F_{۱۳} \rightarrow F_{net} = F_{۲۳} - F_{۱۳} = ma$</p> <p>هنگامی که نیروی افقی که شخص به جعبه وارد می کند بیشتر از نیروی افقی که زمین به جعبه وارد کند، باشد. جعبه حرکت می کند.</p>	<p>پرسش ۵-۲</p> <p>شخصی در حال هل دادن جعبه ای سنگین روی سطح افقی است و این جعبه در جهت این نیرو حرکت می کند. با توجه به آنکه نیروی که شخص به جعبه وارد می کند با نیرویی که جعبه به شخص وارد می کند هم اندازه است، توضیح دهید چگونه جعبه حرکت می کند؟</p>

$W = mg_{\text{زمین}} \rightarrow W_1 = (0.1 \text{ kg})(9.8 \text{ N/kg}) = 0.98 \text{ N}$ $W = mg_{\text{ماه}} \rightarrow W_2 = (0.1 \text{ kg})(1.6 \text{ N/kg}) = 0.16 \text{ N}$ $W = mg_{\text{مریخ}} \rightarrow W_3 = (0.1 \text{ kg})(3.7 \text{ N/kg}) = 0.37 \text{ N}$ $W_1 > W_3 > W_2$	<p style="text-align: right;">۲-۲ معرفی برخی از نیروهای خاص</p> <p style="text-align: right;">تمرین ۱-۲</p> <p>الف) وزن قطعه‌ای طلا به جرم ۱۰۰ گرم را روی سطح زمین به دست آورید. ب) وزن یک جسم در سطح یک سیاره برابر با نیروی گرانشی است که از طرف آن سیاره بر جسم وارد می‌شود. وزن این قطعه طلا را در سطح ماه و مریخ به دست آورید و با هم مقایسه کنید. ($g_{\text{مریخ}} = 3.7 \text{ N/kg}$, $g_{\text{ماه}} = 1.6 \text{ N/kg}$, $g_{\text{زمین}} = 9.8 \text{ N/kg}$)</p>
$a = g - \frac{f_D}{m} \xrightarrow{f_D=0} a = g$ $V^2 - V_0^2 = 2g \Delta y \rightarrow V^2 - 0 = 2gh \rightarrow V = \sqrt{2gh}$ <p>با صرف نظر از مقاومت هوا، سرعت برخورد گلوله‌ها با زمین به جرم گلوله‌ها وابسته نیست. $V_1 = V_2$</p>	<p style="text-align: right;">مثال ۵-۲</p> <p>دو گوی هم اندازه را که جرم یکی دو برابر دیگری است ($m_1 = 2m_2$) از بالای برجی به ارتفاع h به طور هم زمان رها می‌کنیم. با فرض اینکه نیروی مقاومت هوا در طی حرکت دو گوی ثابت و یکسان باشد، تندی برخورد کدام گوی با زمین بیشتر است؟</p> <p style="text-align: right;">تمرین ۲-۲</p> <p>اگر در مثال ۵-۲ از مقاومت هوا صرف نظر کنیم، سرعت برخورد گوی‌ها با زمین را با هم مقایسه کنید.</p>
<p>(الف) $F_N = mg = 4 \text{ kg} \times 9.8 \text{ N/kg} = 39.2 \text{ N}$</p> <p>(ب) $F_N = mg + F' = 4 \text{ kg} \times 9.8 \text{ N/kg} + 20 \text{ N} = 59.2 \text{ N}$</p> <p>(پ) $F_N + F' = mg \rightarrow F_N + 20 \text{ N} = 4 \text{ kg} \times 9.8 \text{ N/kg}$</p> <p>$F_N = 39.2 \text{ N} - 20 \text{ N} = 19.2 \text{ N}$</p>	<p style="text-align: right;">تمرین ۳-۲</p> <p>همانند شکل، جعبه‌ای به جرم ۴/۰ kg روی میزی افقی قرار دارد. نیروی عمودی سطح را در حالت‌های نشان داده شده به دست آورید.</p>
<p>(الف) $F_N - mg = ma$</p> <p>$\rightarrow F_N = m(g + a) \rightarrow F_N > mg$</p> <p>در این حالت ترازو، عددی بزرگ تر از اندازه ی وزن را نشان می دهد.</p> <div style="text-align: center;"> <p>جهت حرکت (+) ↑</p> </div>	<p style="text-align: right;">پرسش ۶-۲</p> <p>در مثال ۶-۲، در هر یک از حالت‌های زیر، عددی را که ترازوی فنری نشان می‌دهد با وزن شخص مقایسه کنید.</p> <p>الف) آسانسور به طرف بالا شروع به حرکت کند. ب) آسانسور به طرف پایین شروع به حرکت کند. پ) آسانسور در حالی که به طرف بالا حرکت می‌کند، متوقف شود. ت) آسانسور در حالی که به طرف پایین حرکت می‌کند، متوقف شود.</p>

کانال تلگرام گام به گام کل دروس

@DAVAAZDAHOM

<p>(ب)</p> $F_N - mg = -ma$ $\rightarrow F_N = m(g - a) \rightarrow F_N < mg$ <p>در این حالت ترازو، عددی کوچکتری از اندازه ی وزن را نشان می دهد.</p> <p>(پ)</p> $F_N - mg = -ma$ $\rightarrow F_N = m(g - a) \rightarrow F_N < mg$ <p>در این حالت ترازو، عددی کوچکتری از اندازه ی وزن را نشان می دهد.</p> <p>(ت)</p> $F_N - mg = ma$ $\rightarrow F_N = m(g + a) \rightarrow F_N > mg$ <p>در این حالت ترازو، عددی بیشتر از اندازه ی وزن را نشان می دهد.</p>	
<p>الف) وقتی ما شروع به حرکت می کنیم. پاهایمان نیروی به سمت عقب وارد می کند. طبق قانون سوم نیوتن، نیروی هم اندازه و در خلاف جهت بر آن وارد می شود که اصطکاک نام دارد و سبب می شود که به سمت جلو حرکت کنیم.</p> <p>ب) زیرا ناهمواری ها کم تر می باشد که در نتیجه اصطکاک بین فرد و زمین کم شده و سبب سر خوردن می شود و راه رفتن دشوار می گردد.</p>	<p>پرسش ۲-۲</p> <p>الف) بر اساس قانون سوم نیوتن و آنچه از اصطکاک آموختید، توضیح دهید راه رفتن با شروع از حالت سکون چگونه انجام می شود؟ ب) چرا راه رفتن روی یک سطح سُر مانند سطح یخ به سختی ممکن است؟</p>

(الف)

$$\rightarrow F_1 - f_s = ma = 0 \rightarrow F_1 = f_s = 4\text{ N}$$

(ب)

$$\rightarrow F_2 - f_s = ma = 0 \rightarrow F_2 = f_s = 8\text{ N}$$

(ب)

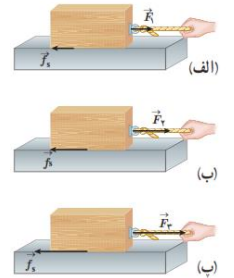
$$\rightarrow F_3 - f_{s,max} = ma = 0 \rightarrow F_3 = f_{s,max} = 16\text{ N}$$

(ب)

$$f_{s,max} = \mu_s N \rightarrow \mu_s = \frac{f_{s,max}}{mg} = \frac{16\text{ N}}{4\text{ kg} \times 9.8\text{ (N/kg)}} = 0.40$$

نمونه ۲-۴

اگر در شکل ۱۲-۲، جرم جسم ۴/۰ kg و بزرگی نیروها $F_1 = 4\text{ N}$ ، $F_2 = 8\text{ N}$ و $F_3 = 16\text{ N}$ باشد، (الف) بزرگی نیروهای اصطکاک ایستایی در هر حالت چقدر است؟ (ب) ضریب اصطکاک ایستایی را پیدا کنید.

۱۲

ضریب اصطکاک ایستایی تغییر نمی کند. زیرا ضریب اصطکاک به اندازه ی مساحت سطح تماس جسم بستگی ندارد.

آزمایش ۲-۱: اندازه گیری ضریب اصطکاک ایستایی بین دو جسم

وسایل لازم: نیروسنج، قطعه چوبی به شکل مکعب مستطیل با وجوه یکنواخت، ترازو، خط کش

شرح آزمایش:

۱- مکعب چوبی را از طرف وجه بزرگ آن، روی سطح افقی میز قرار دهید.

۲- نیروسنج را مانند شکل به مکعب چوبی وصل کنید و سر دیگر نیروسنج را با دست بگیرید و به طور افقی بکشید.

۳- نیروی دستتان را به آرامی افزایش دهید تا جایی که مکعب چوبی در آستانه لغزیدن قرار گیرد. در این حالت عددی را که نیروسنج نشان می دهد، در جدول یادداشت کنید (برای اینکه دقت شما افزایش یابد لازم است آزمایش را چند بار تکرار کنید).

۴- اکنون مکعب چوبی را از طرف وجه کوچک تر روی سطح قرار دهید و مراحل ۲ و ۳ را تکرار کنید.

۵- با اندازه گیری جرم مکعب چوبی و استفاده از رابطه ۲-۴ مقدار μ_s را در هر آزمایش محاسبه و در جدول یادداشت کنید.

۱۳

شماره آزمایش	مساحت سطح تماس قطعه با میز	وزن قطعه:
	عددی که نیروسنج نشان می دهد ($f_{s,max}$)	μ_s

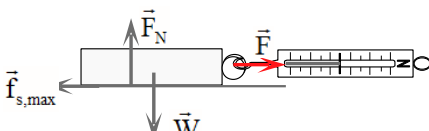
همراه با اعضای گروه خود، نتیجه های به دست آمده را تفسیر کنید.

وسایل لازم: نیروسنج- قطعه های چوبی مختلف - ترازو

شرح آزمایش:

۱- مکعب چوبی را از یک وجه روی سطح افقی قرار دهید.

فعالیت ۲-۲

آزمایشی طراحی کنید که نشان دهد $f_{s,max}$ متناسب با F_N است.

۱۴

۲) نیروسنج را به مکعب چوبی وصل کرده و سر دیگر نیروسنج را در دست گرفته و بکشید. وقتی جسم در آستانه لغزیدن قرار می گیرد عددی که نیروسنج نشان می دهد نیروی اصطکاک ایستایی بیشینه ($f_{s,max}$) است.

۳) جرم جسم را با ترازو اندازه گیری کرده و از رابطه $F_N = mg$ مقدار نیروی عمودی محاسبه کنید. ۴- این بار آزمایش را با ۲ قطعه چوبی روهم انجام دهید. عددی که نیرو سنج نشان می دهد بیشتر می شود.

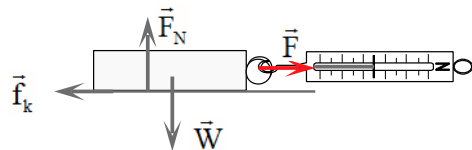
۵) آزمایش را با تعداد بیشتر قطعه چوبی انجام بدهید. باز هم نیروسنج عدد بیشتر را نشان می دهد.

۶) اعداد بدست آمده از نیروسنج را بر وزن تقسیم می کنیم.

نتیجه:

نیروی اصطکاک ایستایی بیشینه با مقدار نیروی عمودی از طرف سطح به جسم رابطه مستقیم دارد و با تقسیم این نیرو بر وزن عدد ثابتی بدست می آید.

الف) به کمک یک نیروسنج، قطعه چوب را می کشیم تا حرکت کند. در بازه زمانی که قطعه چوب با سرعت ثابت در حال حرکت است، اندازه ی نیروی که نیروسنج نشان می دهد برابر است با نیروی اصطکاک جنبشی، در نتیجه خواهیم داشت.

$$F - f_k = ma \rightarrow F - f_k = 0 \rightarrow F = f_k$$

$$F = f_k = \mu_k mg \rightarrow \mu_k = \frac{F}{mg}$$

نیروی F از روی نیروسنج و m را به کمک ترازو بدست می آوریم.

ب) از وجه دیگر قطعه چوب، آزمایش را تکرار می کنیم. و سعی می کنیم با سرعت ثابت با نیروسنج قطعه چوب را بکشیم. عددی که نیروسنج نشان می دهد در این شرایط تقریباً برابر حالت قبل می باشد. نیروی اصطکاک جنبشی به مساحت سطح تماس بستگی ندارد.

$$F - f_{s,max} = ma = 0 \rightarrow F = f_{s,max} = \mu_s F_N = \mu_s mg$$

$$\rightarrow F = f_{s,max} = 0.6 \times 75 \text{ kg} \times 9.8 \text{ N/kg} = 441 \text{ N}$$

فعالیت ۲-۳

آزمایشی طراحی کنید که با آن بتوانید:

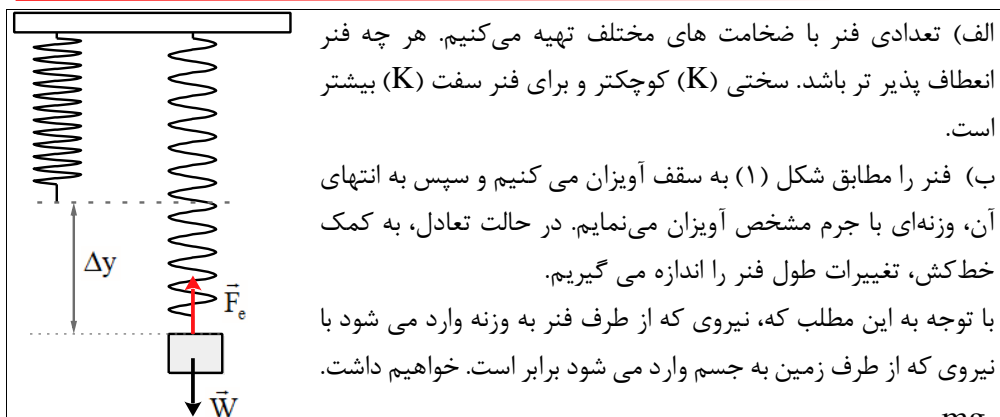
الف) نیروی اصطکاک جنبشی وارد بر جسمی مانند یک قطعه چوب در حال لغزش روی سطح را اندازه بگیرید و با استفاده از آن μ_k را بدست آورید.
ب) بستگی یا عدم بستگی نیروی اصطکاک جنبشی به مساحت سطح تماس دو جسم را تحقیق کنید.

۱۵

تمرین ۲-۵

در مثال قبل اگر ضریب اصطکاک ایستایی بین جعبه و زمین 0.6 و جسم در ابتدا ساکن باشد، حداقل نیروی افقی لازم برای به حرکت درآوردن جعبه چقدر است؟

۱۶

الف) تعدادی فنر با ضخامت های مختلف تهیه می‌کنیم. هر چه فنر انعطاف پذیر تر باشد. سختی (K) کوچکتر و برای فنر سفت (K) بیشتر است.

ب) فنر را مطابق شکل (۱) به سقف آویزان می‌کنیم و سپس به انتهای آن، وزنه‌ای با جرم مشخص آویزان می‌نماییم. در حالت تعادل، به کمک خط‌کش، تغییرات طول فنر را اندازه می‌گیریم.

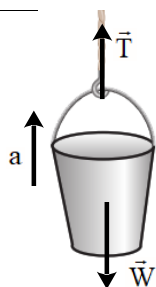
با توجه به این مطلب که، نیروی که از طرف فنر به وزنه وارد می‌شود با نیروی که از طرف زمین به جسم وارد می‌شود برابر است. خواهیم داشت.

$$F_e = w \rightarrow k\Delta y = mg \rightarrow k = \frac{mg}{\Delta y}$$

سپس در چندین نوبت فنرهای مختلف را مطابق شکل آزمایش کرده و هر بار با توجه به رابطه مقدار K را بدست می‌آوریم.

$$k = \frac{mg}{\Delta y}$$

همچنین می‌توان آزمایش را با جرم‌های مختلف تکرار کرد، و k های مختلفی را بدست آورد. از اعداد بدست آمده میانگین گرفته و عدد دقیقتری برای k بدست آورد.

$$T - mg = ma$$

$$T - 16\text{kg} \times 9.8\text{N/kg} = 10\text{kg} \times 1.2\text{N/kg}$$

$$T = 156.8\text{N} + 12\text{N} = 176.8\text{N}$$

فعالیت ۲-۲

تعدادی فنر متفاوت تهیه کنید. الف) سختی آنها را مقایسه کنید. ب) با طراحی یک آزمایش، ثابت هر فنر را بدست آورید.

۱۷

کانال تلگرام گام به گام کل دروس
@DAVAAZDAHOM

تمرین ۲-۶

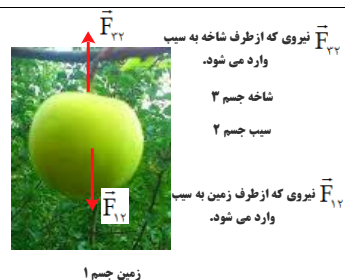
کارگری یک سطل محتوی مصالح به جرم 16kg را با طناب سبکی به طرف بالا می‌کشد. اگر ستاب رو به بالای سطل $1/2\text{m/s}^2$ باشد، نیروی کشش طناب چقدر است؟

۱۸

۱-۲ و ۲-۲ قوانین حرکت نیوتون و معرفی برخی از نیروهای خاص

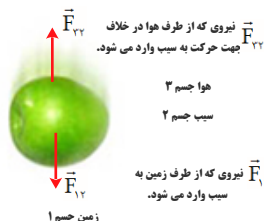
۱. سیبی را در نظر بگیرید که به شاخه درختی آویزان است و سپس از درخت جدا می شود.
الف) با رسم شکل نیروهای وارد بر سیب را قبل و بعد از جداسدن از درخت نشان دهید. ب) در هر حالت واکنش این نیروها بر چه اجسامی وارد می شود؟

۱۹

الف)

واکنش	کنش
نیروی که از طرف زمین به سیب وارد می شود.	نیروی که از طرف شاخه به سیب وارد می شود.
نیروی که از طرف سیب به شاخه وارد می شود.	نیروی که از طرف زمین به سیب وارد می شود.

ب)

واکنش	کنش
نیروی که از طرف زمین به سیب وارد می شود.	نیروی که از طرف هوا به سیب وارد می شود.
نیروی که از طرف سیب به هوا وارد می شود.	نیروی که از طرف زمین به سیب وارد می شود.

۲۰

۱. وقتی در خودروی ساکنی نشسته اید و خودرو ناگهان شروع به حرکت می کند، به صندلی فشرده می شوید. همچنین اگر در خودروی در حال حرکتی نشسته باشید، در توقف ناگهانی به جلو پرتاب می شوید.
الف) علت این پدیده ها را توضیح دهید. ب) نقش کمربند ایمنی و کیسه هوا در کم شدن آسیب ها در تصادف ها را بیان کنید.

الف) بر طبق قانون اول نیوتون (لختی) جسم تمایل دارد حالت سکون و یا حرکت یکنواخت خود را بر روی خط راست حفظ کند.
در حالتی که خودرو ناگهان شروع به حرکت می کند، خودرو به سمت جلو رفته و اجسام داخل خودرو تمایل دارند حالت خود را حفظ کنند. به همین دلیل شخص به صندلی فشرده می شود.
در حالتی که خودرو ناگهان توقف می کند، اجسام داخل خودرو تمایل دارند حالت رو به جلوی خود را حفظ کنند در نتیجه اجسام به سمت جلو پرت می شوند.

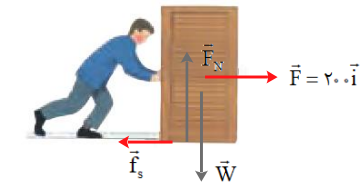
<p>(ب) در هنگام توقف یا ترمز ناگهانی اتومبیل، سرنشین بنا بر خاصیت لختی در مسیر حرکت به راه خود ادامه می دهد و بسمت شیشه جلو پرتاب می شود. کمربند ایمنی و یا کیسه ی هوا، سرنشین را با خودرو یک پارچه می کند و شتاب حرکت سرنشین در رخدادهای ناگهانی شتاب خودرو می شود.</p>	
<p>$F_N - mg = 0 \rightarrow F_N = mg$ $\rightarrow F_N = 50 \text{ kg} \times 9.8 \text{ N/kg} = 490 \text{ N}$</p>	<p>۳۳. دانش آموزی به جرم 50 kg روی یک ترازوی فنری در آسانسور ایستاده است. در هر یک از حالت های زیر این ترازو چند نیوتون را نشان می دهد؟ ($g = 9.8 \text{ N/kg}$) الف) آسانسور ساکن است. ب) آسانسور با سرعت ثابت حرکت می کند. پ) آسانسور با شتاب $1/2 \text{ m/s}^2$ به طرف بالا شروع به حرکت می کند. ت) آسانسور با شتاب $1/2 \text{ m/s}^2$ به طرف پایین شروع به حرکت می کند.</p>
<p>$F_N - mg = ma = 0 \rightarrow F_N = mg$ $\rightarrow F_N = 50 \text{ kg} \times 9.8 \text{ N/kg} = 490 \text{ N}$</p>	<p>۲۱</p>
<p>$F_N - mg = ma \rightarrow F_N = m(g + a)$ $F_N = 50 \text{ kg}(9.8 \text{ N/kg} + 1/2 \text{ N/kg})$ $F_N = 550 \text{ N}$</p>	<p>کانال تلگرام گام به گام کل دروس @DAVAAZDAHOM</p>
<p>$F_N - mg = -ma \rightarrow F_N = m(g - a)$ $F_N = 50 \text{ kg}(9.8 \text{ N/kg} - 1/2 \text{ N/kg})$ $F_N = 430 \text{ N}$</p>	

آقایان راسخ و خانم ها مومنی، صادق موسوی، رضایی و علیزاده

الف) جسم ساکن است.

$$F - f_s = 0$$

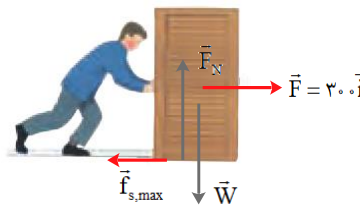
$$\rightarrow f_s = F = 200 \text{ N}$$

ب) جسم در آستانه حرکت است.

$$F - f_{s,max} = 0$$

$$\rightarrow f_{s,max} = F = \mu_s F_N$$

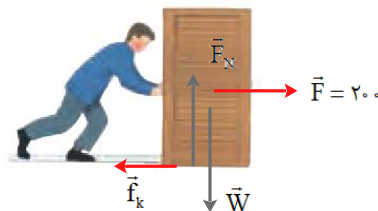
$$\mu_s = \frac{F}{mg} = \frac{200 \text{ N}}{90 \text{ kg} \times 9.8 \text{ N/kg}} = 0.22$$

پ) جسم در با شتاب ثابت در حرکت است.

$$F - f_k = ma$$

$$F - \mu_k mg = ma \rightarrow$$

$$200 \text{ N} - 0.2 \times 90 \text{ kg} \times 9.8 \text{ N/kg} = 90 \text{ kg} a \rightarrow a = 0.4 \text{ N/kg}$$

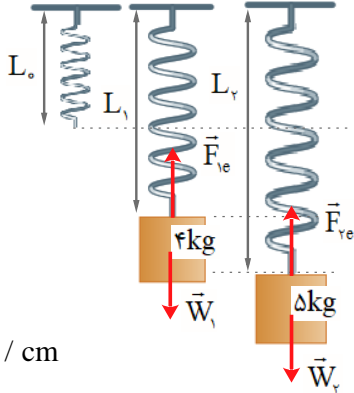

۱۴. در شکل نشان داده شده، شخص با نیروی 200 N جسم 90 kg کیلوگرمی را هل می‌دهد، اما جسم ساکن می‌ماند. ولی وقتی با نیروی 300 N جسم را هل می‌دهد، جسم در آستانه حرکت قرار می‌گیرد.

الف) نیروی اصطکاک ایستایی بین جسم و سطح در هر حالت چقدر است؟

ب) ضریب اصطکاک ایستایی بین جسم و سطح چقدر است؟
پ) اگر پس از حرکت، شخص با نیروی 200 N جسم را هل دهد و ضریب اصطکاک جنبشی بین سطح و جسم 0.2 باشد، شتاب حرکت جسم چقدر خواهد شد؟

۲۲

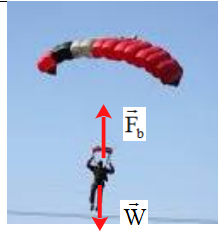

<p>(الف)</p> $F_{\text{e}} = m_1 g \rightarrow k(L_1 - L_0) = m_1 g \quad (1)$ $F_{\text{e}} = m_2 g \rightarrow k(L_2 - L_0) = m_2 g \quad (2)$ $(m_2 - m_1)g = k(L_2 - L_1)$ $\rightarrow k = \frac{(m_2 - m_1)g}{(L_2 - L_1)}$ $\rightarrow k = \frac{(\Delta \text{kg} - 4 \text{kg}) \times 9 / 8 \text{ N / kg}}{(15 \text{cm} - 14 \text{cm})} = 9 / 8 \text{ N / cm}$ <p>(ب)</p> $k(L_1 - L_0) = m_1 g \rightarrow 9 / 8 (\text{N / cm})(14 \text{cm} - L_0) = 4 \text{kg} \times 9 / 8 \text{ N / kg} \rightarrow L_0 = 10 \text{cm}$ 	<p>۲۳</p> <p>۴. در شکل روبه رو وقتی وزنه 4 kg را به فنر آویزان می کنیم، طول فنر 14 cm می شود، و وقتی وزنه 5 kg را به فنر آویزان می کنیم، طول فنر 15 cm می شود.</p> <p>(الف) ثابت فنر چقدر است؟ (ب) طول عادی فنر (بدون وزنه) چند سانتی متر است؟</p> 										
<p>(الف)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>واکنش</th> <th>کنش</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>نیروی که خودرو به زمین وارد می کند. $\vec{W}'$</td> <td>نیروی که زمین به خودرو وارد می کند. $\vec{W}$</td> </tr> <tr> <td>نیروی عمودی که خودرو بر سطح جاده وارد می کند. $\vec{F}'_N$</td> <td>نیروی عمودی تکیه گاه سطح جاده به خودرو وارد می کند. $\vec{F}_N$</td> </tr> <tr> <td>در وضعیت لغزش، نیروی موازی سطح از طرف خودرو در جهت حرکت به زمین وارد می شود. $\vec{f}'_k$</td> <td>در وضعیت لغزش، نیروی موازی سطح از طرف زمین در خلاف جهت حرکت به خودرو وارد می شود. $\vec{f}_k$</td> </tr> <tr> <td>نیروی که از مولکول های هوا به مولکول های هوا در جهت حرکت وارد می شود. $\vec{f}'$</td> <td>نیروی که از مولکول های هوا به خودرو در خلاف جهت حرکت وارد می شود. $\vec{f}$</td> </tr> </tbody> </table>	واکنش	کنش	نیروی که خودرو به زمین وارد می کند. $\vec{W}'$	نیروی که زمین به خودرو وارد می کند. $\vec{W}$	نیروی عمودی که خودرو بر سطح جاده وارد می کند. $\vec{F}'_N$	نیروی عمودی تکیه گاه سطح جاده به خودرو وارد می کند. $\vec{F}_N$	در وضعیت لغزش، نیروی موازی سطح از طرف خودرو در جهت حرکت به زمین وارد می شود. $\vec{f}'_k$	در وضعیت لغزش، نیروی موازی سطح از طرف زمین در خلاف جهت حرکت به خودرو وارد می شود. $\vec{f}_k$	نیروی که از مولکول های هوا به مولکول های هوا در جهت حرکت وارد می شود. $\vec{f}'$	نیروی که از مولکول های هوا به خودرو در خلاف جهت حرکت وارد می شود. $\vec{f}$	<p>۲۴</p> <p>۷. در هر یک از موارد زیر، نیروهای وارد بر جسم را مشخص کنید. واکنش هر یک از این نیروها به چه جسمی وارد می شود؟</p> <p>(الف) خودرویی با سرعت ثابت در یک مسیر مستقیم افقی در حال حرکت است.</p> <p>(ب) گشتی ای با سرعت ثابت در حال حرکت است.</p> <p>(پ) قایقرانی در حال پارو زدن است.</p> <p>(ت) چتربازی در هوای آرام و در امتداد قائم در حال سقوط است.</p> <p>(ث) هواپیمایی در یک سطح پروازی افقی با سرعت ثابت در حال حرکت است.</p> <p>(ج) تویی در راستای قائم به زمین برخورد می کند و برمی گردد.</p>
واکنش	کنش										
نیروی که خودرو به زمین وارد می کند. $\vec{W}'$	نیروی که زمین به خودرو وارد می کند. $\vec{W}$										
نیروی عمودی که خودرو بر سطح جاده وارد می کند. $\vec{F}'_N$	نیروی عمودی تکیه گاه سطح جاده به خودرو وارد می کند. $\vec{F}_N$										
در وضعیت لغزش، نیروی موازی سطح از طرف خودرو در جهت حرکت به زمین وارد می شود. $\vec{f}'_k$	در وضعیت لغزش، نیروی موازی سطح از طرف زمین در خلاف جهت حرکت به خودرو وارد می شود. $\vec{f}_k$										
نیروی که از مولکول های هوا به مولکول های هوا در جهت حرکت وارد می شود. $\vec{f}'$	نیروی که از مولکول های هوا به خودرو در خلاف جهت حرکت وارد می شود. $\vec{f}$										

 <p>نیروی شناوری F_b نیروی پشیمان F نیروی مقاومت F' نیروی وزن W</p>	(ب)	<p>۴. در هر یک از موارد زیر، نیروهای وارد بر جسم را مشخص کنید. واکنش هر یک از این نیروها به چه جسمی وارد می شود؟ الف) خودرویی با سرعت ثابت در یک مسیر مستقیم افقی در حال حرکت است. ب) کشتی ای با سرعت ثابت در حال حرکت است. پ) قایقرانی در حال پارو زدن است. ت) چتربازی در هوای آرام و در امتداد قائم در حال سقوط است. ث) هواپیمایی در یک سطح پروازی افقی با سرعت ثابت در حال حرکت است. ج) تویی در راستای قائم به زمین برخورد می کند و برمی گردد.</p>	
واکنش	کنش		
نیروی که کشتی به زمین وارد می کند. $\vec{W}'$	نیروی که زمین به کشتی وارد می کند. $\vec{W}$		
نیروی که از طرف کشتی به آب وارد می شود. $\vec{F}'_b$	نیروی که از طرف آب (نیروی شناوری) به کشتی وارد می شود. $\vec{F}_b$		
نیروی که در جهت مخالف حرکت از طرف آب و مولکول های هوا وارد می شود. $\vec{f}'$	نیروی که در جهت مخالف حرکت از طرف آب و مولکول های هوا به سطح کشتی وارد می شود. $\vec{f}$		
 <p>نیروی شناوری F_b نیروی وزن W نیروی که از طرف آب به قایق F جهت حرکت F' نیروی F''</p>	(پ)		
واکنش	کنش		
نیروی که قایق به زمین وارد می کند. $\vec{W}'$	نیروی که زمین به قایق وارد می کند. $\vec{W}$		
نیروی که از طرف قایق به آب وارد می شود. $\vec{F}'_b$	نیروی که از طرف آب (نیروی شناوری) به قایق وارد می شود. $\vec{F}_b$		
نیروی که در جهت حرکت قایق به آب و مولکول های هوا وارد می شود. $\vec{f}'$	نیروی موازی در جهت مخالف حرکت از طرف آب و مولکول های هوا به سطح قایق وارد می شود. $\vec{f}$		
نیروی که از طرف آب به پارو وارد می کند. $\vec{F}'$	نیروی که از طرف آب به پارو وارد می کند. $\vec{F}$		

کانال تلگرام گام به گام کل درس
@DAVAAZDAHOM

(ت)

واکنش	کنش
نیروی که چتر باز به زمین وارد می کند. $\vec{W}'$	نیروی که زمین به چتر باز وارد می کند. $\vec{W}$
نیروی که از طرف چتر باز به مولکولهای هوا وارد می شود. $\vec{F}_b'$	نیروی که از طرف مولکولهای هوا به چتر باز وارد می شود. $\vec{F}_b$

(ت)

واکنش	کنش
نیروی که هواپیما به زمین وارد می کند. $\vec{W}'$	نیروی که زمین به هواپیما وارد می کند. $\vec{W}$
نیروی که از طرف هواپیما به مولکولهای هوا وارد می شود. $\vec{F}_b'$	نیروی که از طرف مولکولهای هوا رو به بالا (نیروی شناوری) به هواپیما وارد می شود. $\vec{F}_b$
نیروی که در جهت حرکت هواپیما به مولکول های هوا وارد می شود. $\vec{f}'$	نیروی که در جهت مخالف حرکت از مولکول های هوا به سطح هواپیما وارد می شود. $\vec{f}$

کانال تلگرام گام به گام کل دروس
@DAVAAZDAHOM

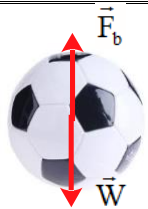

کانال تلگرام گام به گام کل دروس
@DAVAAZDAHOM

کانال تلگرام گام به گام کل دروس
@DAVAAZDAHOM

کانال تلگرام گام به گام کل دروس
@DAVAAZDAHOM

آقایان راسخ و خانم ها مومنی، صادق موسوی، رضایی و علیزاده

قبل از برخورد:	
واکنش	کنش
نیروی که توپ به زمین وارد می کند. $\vec{W}'$	نیروی که زمین به توپ وارد می کند. $\vec{W}$
نیروی که از طرف مولکول های هوا وارد می شود. $\vec{F}_b'$	توپ وارد می شود. $\vec{F}_b$
	
بعد از برخورد:	
واکنش	کنش
نیروی که توپ به زمین وارد می کند. $\vec{W}'$	نیروی که زمین به توپ وارد می کند. $\vec{W}$
نیروی که از طرف مولکول های هوا وارد می شود. $\vec{F}_b'$	توپ وارد می شود. $\vec{F}_b$
	

کانال تلگرام گام به گام کل دروس
@DAVAAZDAHOM

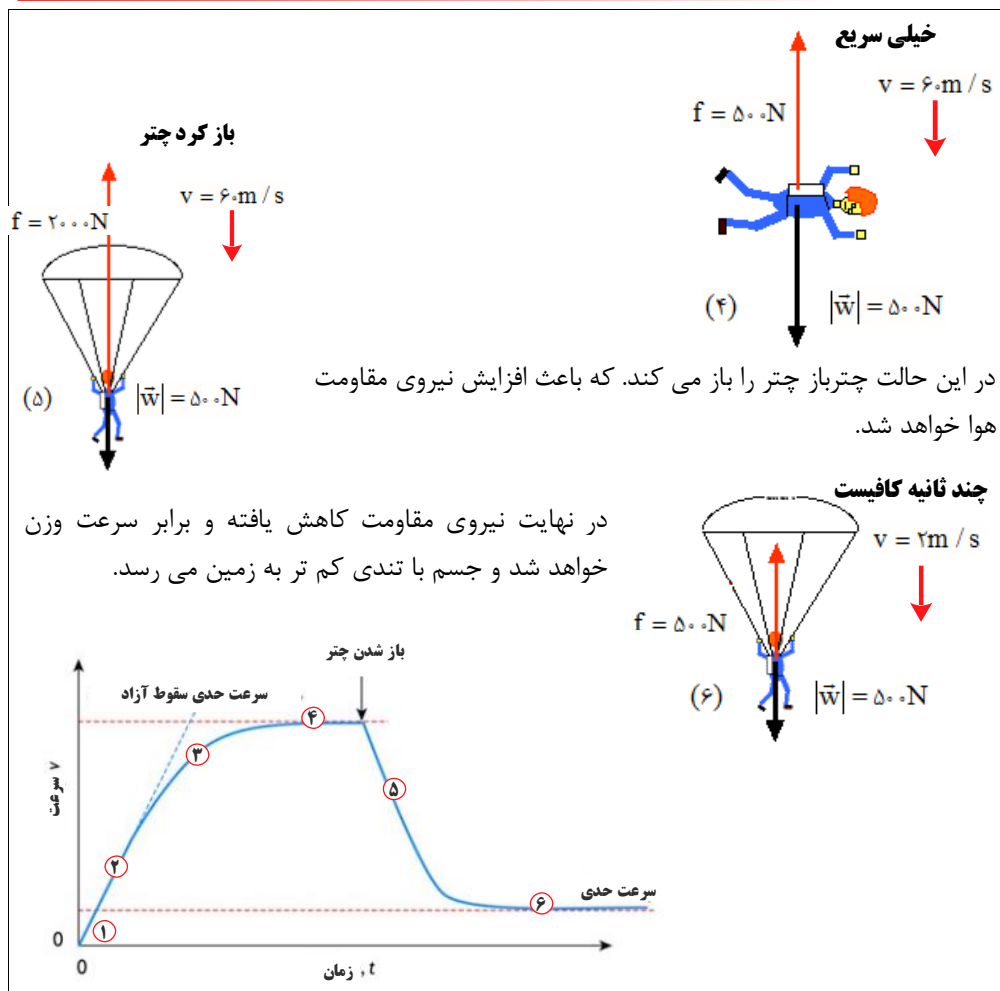
کانال تلگرام گام به گام کل دروس
@DAVAAZDAHOM

کانال تلگرام گام به گام کل دروس
@DAVAAZDAHOM

کانال تلگرام گام به گام کل دروس
@DAVAAZDAHOM

<p>(الف) $v_0 = 72 \text{ km/h} = 72 \div 3.6 \text{ m/s} = 20 \text{ m/s}$</p> <p>$v^2 - v_0^2 = 2a\Delta x \rightarrow 0 - (20 \text{ m/s})^2 = 2a \times 20 \text{ m}$</p> <p>$a = -\frac{400}{40} \text{ m/s}^2 = -10 \text{ m/s}^2$</p> <p>(ب) $v = at + v_0 \rightarrow 0 = -10 \text{ (m/s}^2\text{)}t + 20 \text{ m/s} \rightarrow t = 2 \text{ s}$</p> <p>(پ) $F - f_k = ma \rightarrow F - f_k = -10 \text{ (m/s}^2\text{)} \times 120 \text{ kg} \rightarrow f_k = 1200 \text{ N}$</p>	<p>۷. راننده خودرویی که با سرعت 72 km/h در یک مسیر مستقیم در حال حرکت است، با دیدن مانعی اقدام به ترمز می کند و خودرو پس از طی مسافت 20 m متوقف می شود.</p> <p>الف) شتاب خودرو در مدت ترمز چقدر است؟</p> <p>ب) از لحظه ترمز تا توقف کامل خودرو، چقدر طول می کشد؟</p> <p>پ) نیروی اصطکاک بین لاستیک ها و سطح چقدر است؟ جرم خودرو را 1200 kg بگیرید.</p>
<p>فرض می کنیم شخصی به وزن 500 N از بالگرد به بیرون می پرد. بعد از پریدن چترباز، سرعت اولیه آن بسیار نا چیز است و تندی و مقاومت هوا افزایش می یابد.</p> <p>بعد از گذشت ثانیه ها بیشتر</p> <p>$f = 400 \text{ N}$ $v = 50 \text{ m/s}$</p> <p>در چند ثانیه</p> <p>$f = 100 \text{ N}$ $v = 20 \text{ m/s}$</p> <p>در لحظه ترک از بالگرد</p> <p>$v = 0$ $f = 0$</p> <p>(۳) $\vec{w} = 500 \text{ N}$ (۲) $\vec{w} = 500 \text{ N}$ (۱) $\vec{w} = 500 \text{ N}$</p> <p>پس از مدتی مقاومت هوا با وزن چترباز برابر شده و نیروی خالص وارد بر چترباز صفر می شود و چترباز با تندی ثابتی به طرف زمین حرکت می کند.</p>	<p>۸. چتربازی از یک بالگرد تقریباً ساکن که در ارتفاع نسبتاً زیادی قرار دارد، به بیرون می پرد و پس از مدتی چتر خود را باز می کند و در امتداد قائم سقوط می کند. حرکت چترباز را از لحظه پرش تا رسیدن به زمین تحلیل کنید و نموداری تقریبی از تندی آن بر حسب زمان رسم کنید.</p>

آقایان راسخ و خانم ها مومنی، صادق موسوی، رضایی و علیزاده

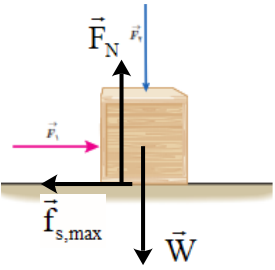
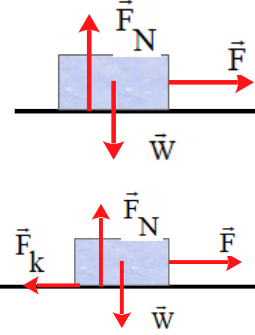

کانال تلگرام گام به گام کل دروس
 @DAVAAZDAHOM

کانال تلگرام گام به گام کل دروس
 @DAVAAZDAHOM

کانال تلگرام گام به گام کل دروس
 @DAVAAZDAHOM

کانال تلگرام گام به گام کل دروس
 @DAVAAZDAHOM

<p>(الف)</p> $\vec{F}_{net} = m\vec{a}$ $F_N - F_\gamma - W = ma = 0 \rightarrow F_N = F_\gamma + W$ <p>با افزایش F_γ، نیروی عمودی سطح وارد بر جعبه افزایش می یابد.</p> $F_1 - F_s = ma = 0 \rightarrow F_1 = F_s$ <p>(ب) تغییر نمی کند.</p> $f_{s,max} = \mu_s F_N \rightarrow f_{s,max} = \mu_s (F_\gamma + W)$ <p>(پ) با افزایش F_γ، $f_{s,max}$ مقدار افزایش می یابد.</p> <p>(ت) نیروی خالص وارد بر جسم در راستای X و Y صفر است. چون جسم در این دو راستا حرکتی ندارد.</p>	 <p>۴. در شکل زیر، نیروی F_1 به بزرگی $F_1 = 20\text{ N}$ بر جعبه وارد شده است، اما جعبه همچنان ساکن است. اگر در همین حالت بزرگی نیروی قائم F_2 که جعبه را به زمین می فشارد از صفر شروع به افزایش کند، کمیت های زیر چگونه تغییر می کنند؟</p> <p>(الف) اندازه نیروی عمودی سطح وارد بر جعبه</p> <p>(ب) اندازه نیروی اصطکاک ایستایی وارد بر جعبه</p> <p>(پ) اندازه بیشینه نیروی اصطکاک ایستایی</p> <p>(ت) نیروی خالص وارد بر جسم</p>	۲۷
<p>(الف)</p> $\vec{F}_{net} = m\vec{a} \rightarrow F = ma$ $\rightarrow F = (5/0 \cdot \text{kg})(2 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}) = 10 \cdot \text{N}$ <p>(ب)</p> $\vec{F}_{net} = m\vec{a} \rightarrow F - F_k = ma$ $\rightarrow F - \mu_k W = ma$ $F - (0/20)(5/0 \cdot \text{kg})(9/8 \frac{\text{N}}{\text{kg}}) = (5/0 \cdot \text{kg})(2/0 \cdot \frac{\text{m}}{\text{s}^2})$ $\rightarrow F - (9/8 \text{ N}) = 10 \cdot \text{N} \rightarrow F = 19/8 \text{ N}$	 <p>۱۰. می خواهیم به جسمی که جرم آن $5/0 \text{ kg}$ است، شتاب $2/0 \text{ m/s}^2$ بدهیم. در هر یک از حالت های زیر، نیروی را که باید به جسم وارد کنیم محاسبه کنید.</p> <p>(الف) جسم روی سطح افقی بدون اصطکاک حرکت کند.</p> <p>(ب) جسم روی سطح افقی با ضریب اصطکاک $\mu = 0/20$ به طرف راست حرکت کند، و شتابش نیز به طرف راست باشد.</p> <p>(پ) جسم در راستای قائم با شتاب رو به بالا شروع به حرکت کند.</p> <p>(ت) جسم در راستای قائم با شتاب رو به پایین شروع به حرکت کند.</p>	۲۸

(پ)

$$\vec{F}_{net} = m\vec{a} \rightarrow F - W = ma \rightarrow F - mg = ma$$

$$F - (\Delta / \cdot \text{kg})(9 / 8 \frac{\text{N}}{\text{kg}}) = (\Delta / \cdot \text{kg})(2 / \cdot \frac{\text{m}}{\text{s}^2})$$

$$\rightarrow F - (49 \text{ N}) = 10 \cdot \text{N} \rightarrow F = 59 \text{ N}$$

(ت)

$$W - F = ma \rightarrow mg - F = ma$$

$$(\Delta / \cdot \text{kg})(9 / 8 \frac{\text{N}}{\text{kg}}) - F = (\Delta / \cdot \text{kg})(2 / \cdot \frac{\text{m}}{\text{s}^2})$$

$$\rightarrow (49 \text{ N}) - F = 10 \cdot \text{N} \rightarrow F = 39 \text{ N}$$

(الف)

$$\vec{F}_{net} = m\vec{a} \rightarrow -f_k = ma \rightarrow -\mu_k F_N = ma$$

$$-\mu_k mg = ma \rightarrow a = -\mu_k g$$

$$a = -(0 / 2)(9 / 8 \frac{\text{N}}{\text{kg}}) = -1 / 96 \frac{\text{N}}{\text{kg}}$$

جسم متوقف شده است، بنابراین $V = 0$ است.

$$V^2 - V_0^2 = 2a\Delta x$$

$$0 - (10 \frac{\text{m}}{\text{s}})^2 = 2(-1 / 96 \text{ N} / \text{kg})\Delta x \rightarrow \Delta x = 25 / 51 \text{ m}$$

کانال تلگرام گام به گام کل دروس

@DAVAAZDAHOM

کانال تلگرام گام به گام کل دروس

@DAVAAZDAHOM

/// قطعه چوبی را با سرعت افقی 10 m/s روی سطحی افقی پرتاب می کنیم. ضریب اصطکاک جنبشی بین چوب و سطح 0.20 است.

الف) چوب پس از پیمودن چه مسافتی می ایستد؟

ب) اگر از یک قطعه چوب دیگر استفاده کنیم که جرم آن دو برابر جرم قطعه چوب اول و ضریب اصطکاک جنبشی آن با سطح افقی با اولی یکسان باشد و با همان سرعت پرتاب شود، مسافت پیموده شده آن چند برابر می شود؟

$$F - mg = 0 \rightarrow k\Delta L = mg$$

$$\rightarrow 20(\text{N/cm})(L_1 - 12\text{cm}) = 2\text{kg} \times (9.8\text{N/kg})$$

$$\rightarrow L_1 = 12/9.8\text{cm}$$

$$F - mg = 0 \rightarrow k\Delta L = mg$$

$$\rightarrow 20(\text{N/cm})(L_2 - 12\text{cm}) = 2\text{kg} \times (9.8\text{N/kg})$$

$$\rightarrow L_2 = 12/9.8\text{cm}$$

$$F - mg = -ma \rightarrow k\Delta L = m(g - a)$$

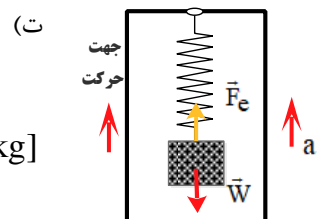
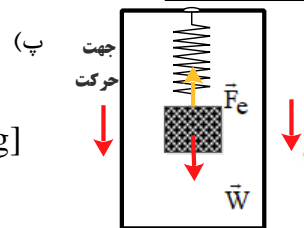
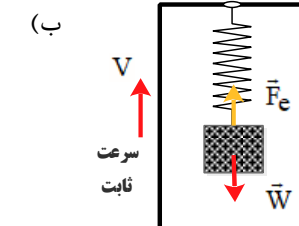
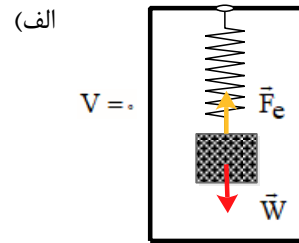
$$\rightarrow 20(\text{N/cm})(L_3 - 12\text{cm}) = 2\text{kg} \times [(9.8 - 2)\text{N/kg}]$$

$$\rightarrow L_3 = 12/7.8\text{cm}$$

$$F - mg = ma \rightarrow k\Delta L = m(g + a)$$

$$\rightarrow 20(\text{N/cm})(L_4 - 12\text{cm}) = 2\text{kg} \times [(9.8 + 2)\text{N/kg}]$$

$$\rightarrow L_4 = 13/1.8\text{cm}$$

۱۱. وزنه‌ای به جرم 2kg را به انتهای فنری به طول 12cm که ثابت آن 20N/cm است می‌بندیم و فنر را از سقف یک آسانسور آویزان می‌کنیم. طول فنر را در حالت‌های زیر محاسبه کنید. (الف) آسانسور ساکن است.

(ب) آسانسور با سرعت ثابت 2m/s رو به پایین در حرکت است.

(ب) آسانسور با شتاب ثابت 2m/s^2 از حال سکون رو به پایین شروع به حرکت کند.

(ت) آسانسور با شتاب ثابت 2m/s^2 از حال سکون رو به بالا شروع به حرکت کند.

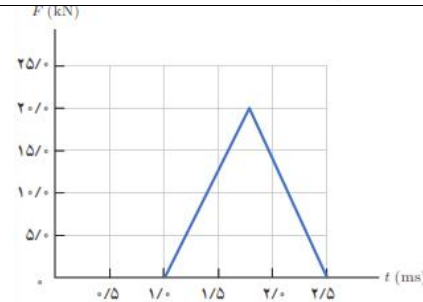
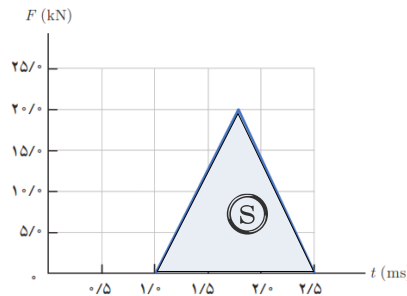
۳۰

کانال تلگرام گام به گام کل دروس
@DAVAAZDAHOM

کانال تلگرام گام به گام کل دروس
@DAVAAZDAHOM

<p>الف) زمان واکنش و تندی خودرو</p> <p>(ب) $\Delta x = vt \rightarrow 18m = v \times 0.6s \rightarrow v = 30 m/s$</p> <p>(پ) $x = \left(\frac{v + v_0}{2}\right)t = \left(\frac{0 + 30 m/s}{2}\right) \times 0.6s \rightarrow 9m$</p> <p>(ت) $a = \frac{v - v_0}{t} = \frac{0 - 30 m/s}{0.6s} \rightarrow a = -50 m/s^2$</p> <p>$F_{net} = ma \rightarrow F_{net} = 1500 kg \times -50 (N/kg) \rightarrow F_{net} = -90000 N$</p>	<p>۱۱۱. برای یک راننده دانستن کل مسافت توقف خودرو اهمیت دارد. همان طور که شکل نشان می دهد کل مسافت توقف، دو قسمت دارد: مسافت واکنش (مسافتی که خودرو از لحظه دیدن مانع تا ترمز گرفتن طی می کند) و مسافت ترمز (مسافتی که خودرو از لحظه ترمز گرفتن تا توقف کامل طی می کند).</p> <p>الف) دو عامل مؤثر در مسافت واکنش را بنویسید.</p> <p>ب) زمان واکنش راننده ای ۰/۶s است. در طی این زمان، خودرو مسافت ۱۸m را طی می کند. با فرض ثابت بودن سرعت در این مدت، اندازه آن را حساب کنید.</p> <p>پ) اگر در این سرعت راننده ترمز کند و خودرو پس از ۵/s متوقف شود، مسافت ترمز و شتاب خودرو را حساب کنید.</p> <p>ت) وقتی خودرو ترمز می کند، نیروی خالص وارد بر آن چقدر است؟ جرم خودرو را ۱۵۰۰kg فرض کنید.</p>	<p>۳۱</p>
<p>نیروی خالص عمودی حاصل از سطح زمین $\vec{F}_N$</p> <p>نیروی کشش $\vec{T}$</p> <p>نیروی مقاومت هوا $\vec{f}$</p> <p>نیروی اصطکاک $\vec{f}_k$</p> <p>نیروی وزن $\vec{W}$</p> <p>الف) $T - f_k - f = ma = 0 \rightarrow T = f_k + f = 380N + 220N = 600N$</p> <p>ب) $T' - f_k - f = ma \rightarrow T' = 2(N/kg) \times 1500 kg + 600N = 3600N$</p>	<p>۱۱۲. یک خودروی باری با طناب افقی محکمی، یک خودروی سواری به جرم ۱۵۰۰kg را می کشد. نیروی اصطکاک و مقاومت هوا در مقابل حرکت خودروی سواری ۲۲۰N و ۲۸۰N است.</p> <p>الف) اگر سرعت خودرو ثابت بماند نیروی کشش طناب چقدر است؟</p> <p>ب) اگر خودرو با شتاب ثابت ۲/۰m/s^۲ به طرف راست کشیده شود، نیروی کشش طناب چقدر است؟</p>	<p>۳۲</p>
<p>نیروی اصطکاک ایستایی $\vec{F}_s$</p> <p>نیروی عمودی تکیه گاه $\vec{F}_N$</p> <p>نیروی وزن $\vec{W}$</p> <p>الف) $mg - f_s = ma = 0 \rightarrow f_s = mg$</p> <p>$\rightarrow f_s = 2/5 kg \times 9/8 N/kg = 24/5 N$</p> <p>ب) خیر - نیروی اصطکاک تغییری نمی کند.</p> <p>$F_N - F = 0 \rightarrow F = F_N$</p>	<p>۱۱۳. کتابی را مانند شکل با نیروی عمودی F به دیوار قائمی فشرده و ثابت نگه داشته ایم.</p> <p>الف) نیروهای وارد بر کتاب را رسم کنید.</p> <p>ب) اگر جرم کتاب ۲/۵kg باشد، اندازه نیروی اصطکاک را به دست آورید.</p> <p>پ) اگر کتاب را بیشتر به دیوار ب فشاریم، آیا نیروی اصطکاک تغییر می کند؟ با این کار چه نیروهایی افزایش می یابد؟</p>	<p>۳۳</p>

	۲-۳ تکانه و قانون دوم نیوتون	
$k = \frac{1}{2}mv^2$ $P = mv \rightarrow v = \frac{P}{m}$ $\rightarrow k = \frac{1}{2}m\left(\frac{P}{m}\right)^2 \rightarrow k = \frac{P^2}{2m}$	<p>تمرین ۲-۷</p> <p>نشان دهید بین اندازه تکانه (p) و انرژی جنبشی (K) جسمی به جرم m، رابطه $K = \frac{p^2}{2m}$ برقرار است.</p>	۳۴
<p>(الف)</p> $\Delta P = m\Delta v = m(v_2 - v_1)$ $\Delta P = 0.28 \text{ kg} \times (-22 \text{ m/s} - 15 \text{ m/s})$ $\Delta P = -10.36 \text{ kgm/s}$ <p>(ب)</p> $\bar{F} = \frac{\Delta P}{\Delta t} = \frac{-10.36 \text{ kgm/s}}{0.06 \text{ s}} = -172.6 \text{ N}$	<p>۲-۳ تکانه و قانون دوم نیوتون</p> <p>۱۷. توبی به جرم 280 g با تندی 15 m/s به طور افقی به بازیکنی نزدیک می شود. بازیکن با مشت به توب ضربه می زند و باعث می شود توب با تندی 22 m/s در جهت مخالف برگردد.</p> <p>(الف) اندازه تغییر تکانه توب را محاسبه کنید.</p> <p>(ب) اگر مشت بازیکن 0.06 s با توب در تماس باشد، اندازه نیروی متوسط وارد بر مشت بازیکن از طرف توب را به دست آورید.</p>	۳۵
$S_{(F-t)} = \Delta P$ $S_{(F-t)} = \frac{1}{2}(2/5 - 1/5) \times 10^{-3} \times 20 \times 10^3 \text{ N}$ $S_{(F-t)} = \Delta P = 15 \text{ N.s}$ $\bar{F} = \frac{\Delta P}{\Delta t} = \frac{15 \text{ N.s}}{1/5 \times 10^{-3} \text{ s}} = 10000 \text{ N}$	<p>۱۷. شکل زیر، منحنی نیروی خالص بر حسب زمان را برای توب بیسبالی که با چوب بیسبال به آن ضربه زده شده است، نشان می دهد. تغییر تکانه توب و نیروی خالص متوسط وارد بر آن را به دست آورید.</p>	۳۶

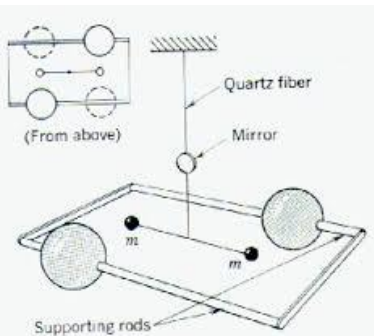

۴-۲ نیروی گرانشی

فعالیت ۵-۲

نابت گرانشی G را اولین بار هنری کاوندیش^۱ در سال ۱۷۹۸ اندازه‌گیری کرد. در مورد روش اندازه‌گیری G توسط هنری کاوندیش تحقیق کنید و نتیجه را به کلاس گزارش دهید.

ترازوی کاوندیش وسیله‌ای است که برای بررسی تجربی قانون جهانی گرانش نیوتن بکار می‌رود. نیوتن قانون گرانش خود بیان می‌کند که هر گاه دو ذره به جرم‌های m_1 و m_2 به فاصله r از یکدیگر قرار گیرند، این دو نیرو جاذبه‌ای بر یکدیگر وارد می‌کنند که این نیرو با حاصل ضرب اندازه دو جرم نسبت مستقیم و با مجذور فاصله بین آنها نسبت عکس دارد. اما این تناسب را می‌توان تعریف یک ثابت تناسب در تساوی تبدیل نمود. این ثابت را ثابت جهانی گرانش می‌گویند. برای تعیین مقدار ثابت جهانی گرانش که آن را با G نمایش می‌دهیم، باید نیروی جاذبه میان دو جرم را اندازه‌گیری کنیم.

قسمتهای مختلف ترازوی کاوندیش

دو گلوله به جرم m

دو گلوله کوچک هر یک جرم m ، به دو انتهای یک میله سبکی متصل می‌شوند. این میله، دمبل صلبی است که محورش افقی است و توسط یک رشته نازک قائم آویزان شده است.

دو گلوله بزرگ به جرم M

دو گلوله بزرگ هر کدام به جرم M ، که در نزدیک دو سر دمبل و در دو طرف مخالف قرار داده شده‌اند. این دو گلوله نیز بر روی یک میله افقی قرار گرفته‌اند و نقطه وسط این میله بر روی تکیه گاهی قرار گرفته است، به گونه‌ای که می‌تواند آزادانه بچرخد. نقطه وسط این میله درست در راستای مرکز دمبل و در زیر آن قرار دارد.

آینه کوچک

این آینه کوچک بر روی رشته نازک و کمی بالاتر از دمبل قرار دارد. از طریق یک چشمه نور، بر این آینه نور تابیده می‌شود، نور منعکس شده از آینه بر روی یک مقیاس شیشه‌ای می‌افتد و به این وسیله میزان انحراف آینه (یا زاویه چرخش) آن قابل اندازه‌گیری است.

شرح کار ترازوی کاوندیش

هر گاه میله‌ای که دو جرم بزرگ m بر روی آن قرار گرفته‌اند، جرم‌های بزرگ M در نزدیکی جرم‌های کوچک m قرار گیرند، در این صورت بر اساس قانون جهانی گرانش نیوتن، بر گلوله‌های کوچک نیرو

کانال تلگرام گام به گام کل دروس
@DAVAAZDAHOM

کانال تلگرام گام به گام کل دروس
@DAVAAZDAHOM

کانال تلگرام گام به گام کل دروس
@DAVAAZDAHOM

کانال تلگرام گام به گام کل دروس
@DAVAAZDAHOM

جاذبه‌ای وارد می‌شود، این امر باعث چرخیدن دمبل و در نتیجه تاب خوردن رشته نازک و چرخش آینه می‌شود. با استفاده از شیشه مدرج می‌توان میزان انحراف آینه (زاویه α) را هنگام چرخش گلوله‌های کوچک اندازه گیری نمود.

اندازه گیری G

ثابت G به کمک روش انحراف بیشینه تعیین می‌شود، همان‌طور که در طرز ترازو گفته شود میله بر اثر گرانش گلوله‌های بزرگ حول نقطه آویز می‌چرخد. در حین چرخش با گشتاور نیروها مخالفت می‌کند، α زاویه پیش رشته هنگام حرکت گلوله‌ها از موضعی به موضع دیگر با مشاهده انحراف باریکه بازتابیده از آینه کوچک متصل به رشته اندازه گیری شود (تصویر رشته لامپ توسط آینه متصل به m و m روی خط کش مدرج می‌افتد و در نتیجه هر گونه دوران m و m قابل اندازه گیری است).

اگر جرم‌ها و فاصله میان آنها و نیز ثابت پیش رشته معلوم باشد، می‌توانیم G را از روی زاویه پیش رشته اندازه گیری شده محاسبه کنیم. چون نیروی جاذبه کم است اگر بخواهیم پیش قابل مشاهده‌ای داشته باشیم باید ثابت پیش رشته فوق العاده کوچک باشد. در این ترازو جرم‌ها مسلماً ذره نیستند، بلکه اجسامی بزرگ هستند، اما چون این جرم‌ها کره‌های یکنواختی هستند از لحاظ گرانشی طوری عمل می‌کنند که گویی تمام جرم آنها در مرکزشان متمرکز شده است. چون G بسیار کوچک است نیروهای گرانشی میان اجسام بر روی سطح زمین فوق العاده کوچک هستند و می‌توان از آنها صرف نظر کرد.

کانال تلگرام گام به گام کل دروس
@DAVAAZDAHOM

کانال تلگرام گام به گام کل دروس
@DAVAAZDAHOM

$$\left. \begin{array}{l} F = G \frac{M_e m}{r^2} \\ F = mg_h \end{array} \right\} \rightarrow G \frac{M_e m}{r^2} = mg_h \rightarrow g_h = G \frac{M_e}{(R_e + h)^2}$$

$$\rightarrow g_h = G \frac{M_e}{(R_e + h)^2} \xrightarrow{h=0} g = G \frac{GM_e}{R_e^2}$$

تمرین ۲-۸

نشان دهید که شتاب گرانشی در سطح زمین از رابطه $g = G \frac{M_e}{R_e^2}$ به دست می‌آید.

۳۸

(الف)

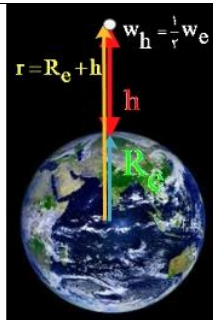
$$\left. \begin{array}{l} F = G \frac{M_e m}{r^2} \\ F = mg_h \end{array} \right\} \rightarrow G \frac{M_e m}{r^2} = mg_h \rightarrow g_h = G \frac{M_e}{(R_e + h)^2}$$

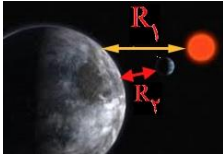
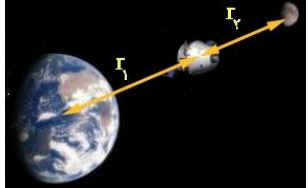
تمرین ۲-۹

تلسکوپ فضایی هابل در ارتفاع تقریبی ۶۰۰ کیلومتری از سطح زمین به دور زمین می‌چرخد.
الف) شتاب گرانشی در این فاصله چقدر است؟
ب) وزن این تلسکوپ در این ارتفاع چند برابر وزن آن روی زمین است؟

۳۹

$g_h = \frac{6/67 \times 10^{-11} \text{ Nm}^2 / \text{kg}^2 \times 5/98 \times 10^{24} \text{ kg}}{(64 \times 10^6 \text{ m} + 6 \times 10^6 \text{ m})^2} = 0/114 \times 10 \text{ m/s}^2 = 1/14 \text{ m/s}^2$ $\frac{w_h}{w_{R_e}} = \frac{G \frac{M_e}{r^2}}{G \frac{M_e}{R_e^2}} = \left(\frac{R_e}{r}\right)^2 \rightarrow \frac{w_h}{w_{R_e}} = \left(\frac{6400 \text{ km}}{7000 \text{ km}}\right)^2 = 0/82 \quad (\text{ب})$	<p>کانال تلگرام گام به گام کل دروس @DAVAAZDAHOM</p>
$F = G \frac{M_e m}{r^2} \rightarrow 10^{-8} \text{ N} = \frac{6/67 \times 10^{-11} \text{ Nm}^2 / \text{kg}^2 \times 50 \text{ kg} \times m}{(2m)^2} \rightarrow m = 1199 \text{ kg}$	<p>۴۰. ۱۸. دو جسم در فاصله ۲۰۰m از هم، یکدیگر را با نیروی گرانشی کوچک $1/100 \times 10^{-8} \text{ N}$ جذب می کنند. اگر جرم یکی از اجسام ۵۰۰kg باشد، جرم جسم دیگر چقدر است؟</p>
<p>(الف)</p> $\frac{w_h}{w_{R_e}} = \left(\frac{R_e}{R_e + h}\right)^2 \rightarrow \frac{1}{2} = \left(\frac{R_e}{R_e + h}\right)^2$ $\rightarrow \sqrt{2} R_e = R_e + h \rightarrow h = (\sqrt{2} - 1) R_e = 0/41 R_e$ <p>(ب)</p> $F = G \frac{M_e m}{r^2}$ $F = \frac{6/67 \times 10^{-11} \text{ Nm}^2 / \text{kg}^2 \times 250 \text{ kg} \times 5/98 \times 10^{24} \text{ kg}}{(36000 \times 10^3 \text{ m} + 6400 \times 10^3 \text{ m})^2}$ $F = 55/467 \text{ N}$	<p>۴۱. ۱۹. الف) در چه ارتفاعی از سطح زمین، وزن یک شخص به نصف مقدار خود در سطح زمین می رسد؟ ب) اگر جرم ماهواره ای ۲۵۰kg باشد، وزن آن در ارتفاع ۳۶۰۰۰ کیلومتری از سطح زمین چقدر خواهد شد؟ $(M_e = 5/98 \times 10^{24} \text{ kg}$ و $R_e = 6400 \text{ km}$)</p>

<p>(الف)</p> $g_{R_{e1}} = \frac{GM_s}{R_1^2} = \frac{6/67 \times 10^{-11} \text{ Nm}^2 / \text{kg}^2 \times 1/99 \times 10^{24} \text{ kg}}{(149/6 \times 10^6 \times 10^3 \text{ m})^2}$ $g_{R_{e1}} = 5/93 \times 10^{-7} \text{ N/kg}$ <p>(ب)</p> $F = G \frac{M_e m}{r^2} \left\{ \begin{array}{l} \rightarrow G \frac{M_e m}{r^2} = mg_h \rightarrow g_h = G \frac{M_e}{(R_e + h)^2} \\ F = mg_h \end{array} \right.$ $g_{R_{er}} = \frac{GM_m}{R_2^2} = \frac{6/67 \times 10^{-11} \text{ Nm}^2 / \text{kg}^2 \times 7/36 \times 10^{22} \text{ kg}}{(3/84 \times 10^5 \times 10^3 \text{ m})^2} = 3/33 \times 10^{-5} \text{ N/kg}$	<p>۴۲</p> <p>۱. الف) شتاب گرانشی ناشی از خورشید در سطح زمین چقدر است؟ ب) شتاب گرانشی ناشی از ماه در سطح زمین چقدر است؟ $M_{خورشید} = 1/99 \times 10^{24} \text{ kg}$ و $M_{ما} = 7/36 \times 10^{22} \text{ kg}$ فاصله زمین تا خورشید = $149/6 \times 10^6 \text{ km}$ فاصله زمین تا ماه = $3/84 \times 10^5 \text{ km}$</p>
<p>(الف)</p> $F_{em} = G \frac{M_e m}{r_1^2} \ \& \ F_{mm} = G \frac{M_m m}{r_2^2}$ $F_{net} = G \frac{M_e m}{r_1^2} - G \frac{M_m m}{r_2^2} = \frac{Gm}{r} (M_e - M_m)$ $r_1 = r_2 = r = \frac{1}{2} d = \frac{1}{2} \times 3/84 \times 10^5 \text{ km} = 1/92 \times 10^5 \text{ m}$ $F_{net} = \frac{6/67 \times 10^{-11} \text{ Nm}^2 / \text{kg}^2 \times 3 \times 10^4 \text{ kg}}{(1/92 \times 10^5 \text{ m})^2} (\Delta/98 \times 10^{24} \text{ kg} - 7/36 \times 10^{22} \text{ kg})$ $F_{net} = 320/59 \text{ N}$ <p>(ب)</p> $F_{net} = G \frac{M_e m}{r_1^2} - G \frac{M_m m}{r_2^2} \left\{ \begin{array}{l} \rightarrow \circ = G \frac{M_e m}{r_1^2} - G \frac{M_m m}{r_2^2} \rightarrow \frac{M_e}{r_1^2} = \frac{M_m}{r_2^2} \\ r_1 + r_2 = d \end{array} \right.$	<p>۴۳</p> <p>۱. الف) سفینه‌ای به جرم $3/0 \times 10^4 \text{ kg}$ در وسط فاصله بین زمین و ماه قرار دارد. نیروی گرانشی خالصی را که از طرف زمین و ماه به این سفینه در این مکان وارد می‌شود به دست آورید (از داده‌های مسئله‌های قبل استفاده کنید). ب) در چه فاصله‌ای از زمین، نیروی گرانشی ماه و زمین بر سفینه، یکدیگر را خنثی می‌کنند؟ $M_{خورشید} = 1/99 \times 10^{24} \text{ kg}$ و $M_{ما} = 7/36 \times 10^{22} \text{ kg}$ فاصله زمین تا خورشید = $149/6 \times 10^6 \text{ km}$ فاصله زمین تا ماه = $3/84 \times 10^5 \text{ km}$</p>

$$\frac{M_e}{M_m} = \frac{r_1^3}{(d-r_1)^3} \rightarrow \frac{r_1}{(d-r_1)} = \sqrt[3]{\frac{5/98 \times 10^{24} \text{ kg}}{7/36 \times 10^{24} \text{ kg}}} = 9$$

$$\rightarrow \frac{r_1}{d-r_1} = 9 \rightarrow r_1 = 9d - 9r_1 \rightarrow r_1 = 0/9d = 3/456 \times 10^4 \text{ m}$$

کانال تلگرام گام به گام کل دروس
@DAVAAZDAHOM

کانال تلگرام گام به گام کل دروس
@DAVAAZDAHOM

کانال تلگرام گام به گام کل دروس
@DAVAAZDAHOM

کانال تلگرام گام به گام کل دروس
@DAVAAZDAHOM

کانال تلگرام گام به گام کل دروس
@DAVAAZDAHOM

کانال تلگرام گام به گام کل دروس
@DAVAAZDAHOM

کانال تلگرام گام به گام کل دروس
@DAVAAZDAHOM

کانال تلگرام گام به گام کل دروس
@DAVAAZDAHOM